

Polyanthea Sacra

Ex Universæ Sacræ Scripturæ Utriusque Testamenti Figuris, Symbolis, Testimoniis, Nec Non E Selectis Patrum, Aliorumque Authorum, Sententiis, eruditis Interpretationibus, Similitudinibus, rarisque Historiis collecta, Et Copiosis, Exquisitisque Materiis Moralibus De Virtutibus Et Vitiis Pro ...

Spanner, Andreas

Augustae Vindelicorum, 1702

§. 1. Figuræ. Symbola. Allegoriæ. Ex. Veteri. Novo.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-79340](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-79340)

§. IV.

Quomodo Corpus tractandum?

Pulchrum quidem, & integrum, Corpus fuerat Jobi; multo verò venerabilius factum est, ab illis vulneribus infectum: quoniam & lana pulchræ quidem, antequam inficiantur; postquam verò purpuræ factæ fuerint; ineffabilem capiunt pulchritudinem, multumque decorem. S. Chryl. hom. 5. ad pop. Antioch.

Qui delicate à puerissa nuerit seruum suum, postea sentiet eum consumscem. Prov. 29. 21. Servus animæ est Corpus: qui ergo illud delicate nutrit, sentiet illud sibi rebelle; ut suis deliciis addictum nolit animo obsequi ad orandum, meditandum; cœteraque opera pœnitentiæ, & virtutum arduarum. Corn. hic.

Resplenduit facies ejus sicut sol. Matth. 17. 2. Transfigurari voluit Christus, ut celebraret Pascha corpori suo. Triginta annorum spatium excedebat, ex quo Christi Corpus acerbâ pœnitentiâ macerabatur. Præter labores, quotidiana fluente ex oculis; cor tristitiâ plenum visis tot sceleribus. Ut ergo tantisper corpõs consuleret, voluit transfigurari: celebrans semel saltè in vita festum corpori suo afflictõ. Et tu facis quotidie festum corpori tuo, raro animæ. Stella in Luc. 9.

Justi anima utitur Corpore, ut instrumentõ, aut organõ: quæ velut præclara ar-

tifex, quò vult, obsequium corporis ducit; & effinxit de eo speciem, quam elegerit; & eas, quas voluerit, facit in eo resonare virtutes: pangens nunc modulõs castitatis, nunc modulõs temperantiæ; sobrietatis carmen, integritatis dulcedinem, virginitatis suavitatem, gravitatem viduitatis. Sanct. Ambros. l. de bono mortis. cap. 6.

Si equus tuus sit piger ad vigilandum, jejunandum &c. percutiatur calcari de pede dextro, dicendo: corpus labora modõ, quia resurges impassibile, clarum, subtile, & leve. Si autem sic non vult se movere, percutiatur calcari de pede sinistro; scilicet timore damnationis, dicendo: Si modõ non vis jejunare, in Inferno nunquam comedes. Sanct. Vinc. Ferr. l. de Sanct. Jo. Evang.

Herodes interpretatur glorians in pellibus; seu pellicæus gloriosus. In ipso peccatores intelliguntur; qui de pelle, proprii corporis gloriantur; enutrientes delicias, ultra quam deceat; & foventes peramplius, quam natura requirat. Non nisi à diabolo. & ejus contentione, sicut inventum; quod in Christiano corpore, atque in vultu, præterquam naturalis color, alius addetur. Sed participium habebunt cum dæmonibus, qui cum Herode gloriantur in pellibus. Sim. Cass. l. 8. de vitis c. 4.

Vestimenta sunt ingentia corpora; quibus apprehensis voluptas nos trahit. S. Nilus lib. Alcatico.

TITULUS XL.

CORRECTIO.

§. I.

Figuræ, Symbola, Allegoriæ.

Ex Veteri, & Novo.

Quid est, quod tenes in manu tua? Ex. 4. 2. Virga, est disciplina, correctio, & castigatio; quæ initiõ pueris, imperfectis, immortalitatis, horrida videtur; sed in fine, cum ejus fructum experiantur, agnoscunt esse virgam paternam, & pastorem, Hebr. 12. 11. *Omnis disciplina in præsentem quidem videtur non esse gaudii, sed mœroris; postea autem fructum pacatissimum exercitatis per eam reddet justitia.* Corn. hic.

Posuit super tempus capitis ejus clavum. Judic. 4. 21. Quid per clavum signatur, quò caput Sitaræ perforatur? quis est clavus iste? nisi rigor disciplinæ. Quid est enim rigor disciplinæ acediosis, nisi quali quidam clavus in oculis? Rigor itaque disciplinæ clavus est, diabolum acerrimè pungens; clavus est, diabolum rigidissimè conficiens. Sanct. Bonavent. spec. B. V. c. 13.

Præcidit ergo lignum, & misit illuc; nazavirg. ferrum. 4. Reg. 6. 6. Ferrum in manubrio est donum intellectus in cordè; lignum

verò per hoc cadere, est parva agentes increpare. S. Rupertus hic. l. 5. c. 32.

Sagitta tua infixæ sunt mihi. Ps. 37. 3. Sermo sagitta est: & justus quidem sermo, cum arguit, & corrigit, peccatorem, velut sagitta compungit, & transfodit cor ejus, ut convertatur ad pœnitentiã, & salutem. Orig. hic Fortassis etiam sagittas vocat verba illa increpatoria, & comminatoria, quæ à Nathan Dei nuntio audivit. Bellarm. hic.

Virgam vigilantem ego video. Jer. 1. 11. id est, minantem, & agitantem se, ac paratam percutere, ait Rupertus. Sept. *ego video baculum nucum.* Theodoret. *ego video virgam amygdalinam;* quæ primò inter arbores evigilat; id est, sollicita est, ut suos flores emittat. Advertit Theodoretus: sicut nux, vel amygdalum, amarum habet corticem, sed nucleum suavem; ita castigatio primò molesta est, sed deinde fructum dat suavitatem morum. Aliqui pro *virgam vigilantem*, legunt, *virgam vigilare facientem.* Corn. hic.

Dimitte - usq. dum fodiam circa illam. Luc. 13. 8. Quid est, circa ficulneam fodere; nisi infructuosas mentes increpare? quid est cophinus stercoris, nisi memoria peccatorum? S. Greg. hom. 31. in Evang.

Dei

Dei templum ædificat, qui corrigendis, atque instituendis, proximorum mentibus vacat. S. Greg. mor. l. 7. c. 16.

Verborum increpationes, verbera quadam sunt. Isid. Clarius or. 50.

§. II.

Corrigens alios, à se incipiat; sit ipse innocens.

Symbola

Ex Veteri, & Novo.

Tenebra erant super faciem abyssi. Gen. 1. 2. & spiritus Dei ferebatur super aquas. Non in aquis tenebræ, sed in abyflo: quia peccati tenebræ aquarum candore fugandæ. Nam culpæ offit correctio, vel umbra culpa. Naxera in Jos. 7. §. 28. Quoniam per aquam diluere maledictionem paraverat, quod in diluvio est factum; & nunc per baptismum indulgetur. S. Aug. l. 11. de mirabilib. Script.

Maledicta terra in opere tuo. Gen. 3. 17. Cur terræ, non aquæ maledixit? Alcuinus: terræ maledicitur, non aquis: quia in aquis erat peccatum abluendum de fructu terræ contractum.

Abraham primò circumcidit se. Gen. 17. 27. postea Israël, dein reliquam familiam.

Dixit Dominus ad Moysen: dic ad Aarom, tolle virgam tuam, & extende manum tuam super aquas, Ægypti, ut veriantur in sanguinem. Ex. 7. 19. Cur Moyses aquas non verberat, & contra Ægyptios vertit in sanguinè? Moyses hominem antea occiderat: quasi nihil possit Moyses hominis interemptor in aquas infantitidas. Naxera in Jos. 7. §. 28.

Quibus Dominus respondit: Judas sit dux vester. Judic. 20. 18. Mira DEI ordinatio! jubet enim undecim Tribus Israhel cæsis à Benjaminis iterum eos aggredi, & ab eis rursum cædi; & tamen illæ bellum iustum piūque agebant. Cur hoc? Prima causa fuit, ut peccata eorum præterita castigaret; ac nominatim, quod permisissent idolum Michæ, item cultum Baalim, & Astaroth. c. 2. 11. & c. 3. 7. Secunda innuitur v. 22. quod nimis in sua fortitudine, & viribus, considerent; ut discerent; ut discerent, Dei esse victoriam. Tertiam dat S. Greg. mor. l. 14. c. 13. quid est, quod in ultionem sceleris inflammatur Israël; & tamen ipse prius prosternitur? nisi quod ipsi prius putgandi sunt, per quos aliorum culpæ feriuntur: ut ipsi jam mundi per ultionem veniant, qui aliorum vitia corrigere festinant. Corn. hic. Qui alios ad rectitudinis viam debet instruere; valde cavendum est, nè ipse, quod absit, in aliquo videatur errare. Hinc est, quod Israeliticus populus ad ulciscendum zelus Benjamin zelo rectitudinis inflammatur: & tamen idem populus Benjamin gladijs autè prosternitur. Quem enim non moveat, quod Dominus bis interrogatus, bis, ad incendum contra Benjamin prælium, dedit assensum? Et tamen in primo certamine viginti duo millia; in secundo verò octodecim millia ceciderunt. Quid in hoc sentiendum? nisi quia prius curandi sunt à tumore propij vulneris, qui auferre morbos alienæ gestunt pravitatis: ut ipsi jam mundi per ultionem

Polyantb. Sacr. Tom. I.

suimet veniant, qui aliorum percutere præva festinant. Sicut Jo. 8. 7. dicitur: *qui sine peccato est vestram, primus in illam lapidem mietat.* Unde rectè cum illi DEum consulerent, Judic. 20. 18. *quis erit in exercitu nostro princeps certaminis contra filios Benjamin?* respondit: *Judas sit dux vester:* quia enim Judas confessio interpretatur, rectè dux belli illius Judas constituitur: ut nimirum prius per confessionem propria studeant errata corrigere, qui alijs volunt errorem consentibus subvenire. B. Petr. Dam. l. 5. ep. 9.

Speciosus formæ præ filijs hominum. Pl. 44. 3. tum conversis oculis ad sponsam: *audi filia, & vide, & inclina aurem tuam.* v. 11. Cur magis ambit audiri, quam videri? quia, cum fructu qui audiri cupit, oportet esse talem; ut a vide, jucundèque prius videatur: sic enim vires adjiciet verbis. Did. Niss. ser. 3. D. 2. Quadr. §. 2.

Surge amica meæ, & veni. Cant. 2. 10. Non vocatur, quæ vitis est denigrata, vel adhuc parum firma, sed quæ jam est amica Dei per gratiam; quæ novit voluntatem ejus facere per exactam obedientiam; cuique divina secreta commissæ sunt per intimam contemplationem. Si Christus es inimicus, quomodo alios ei conciliabis? si corvus, quomodo alios post te trahes? si deformis, quomodo alios reddes pulchros? de Ponte hic Exh. 15. §. 21.

Dentes tui sicut greges tonsarum, quæ ascenderunt de lavacro, omnes gemellis fixitibus. Cant. 4. 2. Dentes symbolum superiorum, & Concionatorum. Gubert, f. 23. in Cant. vides, quomodo lotos, & irreprehensibiles esse oportet, qui aliorum excessus debent removere, & corrigere. Cur ovinis dentibus superiores comparantur? Ea est dentibus ovium proprietatis; ut herbas mandentes haud pestifero halitu marcorem ingerant, aut siccitatem. Naxera in Jos. 18. §. 15.

Quam pulchri pedes annuntiantis pacem. Il. 52. 7. S. Hier. quorum Dominus lavit pedes, ut mundi, & pulchri essent ad prædicandum. Si speciosa vita reprehendentis, sine objectionis periculo aliorum errata corriguntur. Escob. t. r. Coll. Chr. l. 6. sect. 2. obf. 1. Negligentes salutem propriam, qualiter super aliorum salute vigilabunt? alteri vix bonus esse valet, qui sibi nequam est. Corrigat sua, qui proximorum cupit errata corrigere. S. Laur. Just. opus. de compunct.

Dormite jam, & requiescite. Math. 26. 45. Nobile doctrix Sapientia documentum instituit, quando Discipulis prius dormites, & requiescite; quam surgite, & eamus, dixit. Suos brevi sermone Fideles admonuit: ut prius propria, quam aliena debeant emendare delicta; atque ante in quietis se agnoscere otio, quam ad exteriorum tumultus foras exire. *Surgite, postquam sederitis.* S. Laur. Just. de triumph. Chr. c. 7.

Angelo Laodiceæ Ecclesie scribe. Apoc. 3. 14. Multis erat reprehensibilis hic Episcopus; debebat reprehendi ab angelo, qui gerebat personam Christi, qui est veritas. Alb. M. Arguen-

C. c.